

POSUDEK

Toman, Martin (2021). Od sultanismu k rozpadlému státu: Libye po pádu Kaddáfího. Hradec Králové: Filozofická fakulta (diplomová práce). 106 stran.

Diplomant si vybral velmi aktuální téma diplomové práce, které má v současnosti i vliv na dění v Evropě v souvislosti s imigrační krizí. Víceméně z hlediska teorie politických režimů rozpadlá Libye je zajímavým tématem nejen z hlediska charakteru jeho politického režimu od převzetí politické moci Kaddáfím až do současnosti, ale v i v souvislosti s teorií rozpadlých států, příp. občanské války. Přestože jsem zpočátku váhal s převzetím role vedoucího práce (katedra se zaměřuje především na subsaharskou Afriku), nakonec jsem souhlasil a svého souhlasu jsem nakonec nelitoval.

Jak jsem již naznačil, téma diplomové práce je nosné, vysoce aktuální a autor přináší řadu zajímavých hodnocení a postřehů na libyjské politické problémy a jejich řešení. Práce je jasně vymezena časově (od převzetí politické moci Kaddáfím v roce 1969 prakticky do současnosti), obsahově (vymezení charakteru libyjského politického režimu v historické perspektivě) a geograficky (případová studie např. Libye).

Autor se rozhodl analyzovat charakter libyjského nedemokratického režimu a aplikovat na něj teorii sultanismu J. Linze. Součástí výzkumu není jen vymezení se vůči teoretickému modelu sultanistického režimu na příkladu Libye, ale, jak napovídá název diplomové práce, autora zajímají i otázky související s rozpadem sultanismu podle teorie Snydera (1998). Autor si v té souvislosti klade i další výzkumné otázky, o charakteru současného rozpadlého státu, případně dědictví libyjského sultanismu. Výsledky diplomové práce ukazují, že celkové pojetí, záměry a cíle diplomové práce byly zvoleny přiměřeně.

Práce je jednoznačně vymezena teoreticko-metodologickým zakotvením, kterým je teorie nedemokratických režimů, zejména pak teorie personalistických režimů, teorie sultanismu a rozpadlých režimů. Autor používá většinu relevantních autorů k danému tématu (Linz, Chehabi, Geddes, Snyder, Chazanová, Bosch, Bratton, de Walle, Lindberg, Thomson a další) a výsledkem teoretické kapitoly je i podrobně rozpracovaný koncept základních kritérií pro posuzování úrovně nedemokratického režimu, resp. sultanismu (viz kapitoly 1.3.1 až 1.3.7). Zvolenou metodologií je převažující kvalitativní výzkum (případová studie, analýza, komparace a další metody) a částečně kvantitativní přístup při hodnocení konečného charakteru sultanistických režimů v klíčových obdobích vývoje libyjského politického režimu od roku 1969. Teoretický koncept a zvolenou metodologií považuji za zcela relevantní a umožňující dosažení odpovídajících výsledků výzkumu.

Struktura diplomové práce je logická, autor výborně rozpracoval nejen část věnovanou teoretickému ukotvení diplomové práce, ale následně logicky postupoval i v dalších analytických částech diplomové práce. Oceňuji stručný historický výklad před vojenským převratem Kaddáfího a nepředimenzovaný přehled politických událostí v letech 1969-2020. Jádrem diplomové práce je 3. část Analýza konkrétních sultanistických znaků uvnitř Kaddáfího režimu, která je velmi úzce provázána s teoretickým konceptem. Úvod i závěr diplomové práce je velmi dobře zpracován a navzájem provázán. Podobně i jednotlivé kapitoly mají jasnou strukturu a dostatečné množství kvalitních hodnocení, autorských komentářů a interpretací.

Práce se zdroji je vynikající. Autor uvádí nejen většinu relevantních teoretických zdrojů, ale velké množství odborné literatury k poznání historického a politického dění v Libyi. Výběr literatury je odpovídající. Jak jsem uvedl výše, student je schopen interpretovat závěry jednotlivých autorů i výsledky svých výzkumů, osvětlit příčiny a kriticky je hodnotit.

Po formální stránce mohu konstatovat, že práce je čtivá, obsahuje minimum gramatických chyb, autor má dar formulovat své myšlenky jasně a srozumitelně.

Z formálního hlediska by se dalo vytknout, že 3. hlavní čas nezačíná na samostatné stránce, jak by mělo být obvyklé. Citace jsou uváděny v souladu s citační normou, autor používá citlivě a přesně politicko-vědní termíny. Autor taktéž pracuje dostatečně s poznámkovým aparátem (60 poznámek). Práce obsahuje zajímavé přílohy, které dokumentují výsledky výzkumu (některé z nich bych spíše zařadil do textu diplomové práce). Za velmi zdařilý a ilustrativní považuji zejména graf č. 4 (s. 91), kde si čtenář může rychle vyjasnit na přehledném hodnocení výsledky hodnocení jednotlivých kritérií sultanistických režimů.

Předloženou diplomovou práci považuji za velmi kvalitní, autor předvedl schopnost pracovat s odbornou literaturou jak teoretickou, tak přehledovou, jeho aplikace modelu sultanismu je velmi pečlivě zpracována a podložena empirickými daty. Výsledkem je plastický obraz vývoje libyjského sultanistického systému od roku 1969 až do současnosti, včetně přiblížení charakteru současného rozpadlého státu. Z těchto důvodů práci doporučuji k obhajobě.

V Olomouci dne 12. srpna 2021

Doc. PhDr. Vlastimil Fiala, CSc.
Vedoucí práce